

Празници и традиции

8 СЕПТЕМВРИ, РОЖДЕСТВО НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА (МАЛКА БОГОРОДИЦА)

Божият промисъл подготвил постепенно появяването на Дева Мария. В дълга редица поколения въздигал съвършенството в човешката природа, докато най-после се явила благословената двойка Йоаким и Ана от малкия град Назарет. Йоаким бил от царския род на Давид, а Ана – от първосвещеническият род на Аарон. Светата Църква ги нарича „богоотци“.

Двамата били много щедри и милосърдни и тъй като нямали деца, ежедневно се молили на Бога за рожба. Веднъж, като работела в домашната си градина, Ана видяла сред клоните на едно лаврово дърво гнездо с малки птиченца. Гледката я хвърлила в още по-голяма скръб. „Само аз, Господи – каза тя със сълзи на очи, – съм мъртва и безжизнена. Цялата природа те прославя със своите плодове. Само аз съм бездетна като безводна пустиня. Ти си дарил на Сарра в старините ѝ син. Чуй и мене. И аз ще Ти принеса роденото от мене в дар, за да бъде благословено в него Твоето милосърдие!“ И ето – ангел Господен застанал пред нея и ѝ казал: „Ано, твоята молитва е чута. Ти ще родиш благословена дъщеря, заради която ще бъдат благословени всички земни родове. Чрез нея ще бъде дадено спасение на целия свят. Ще я наречеш Мария.“

Рожество на Света Богородица, руска икона, Псков

На 9 декември светата Православна църква чества празника Зачатие на света Ана. Девет месеца след това – на 8 септември – пречистата Дева се родила на света.

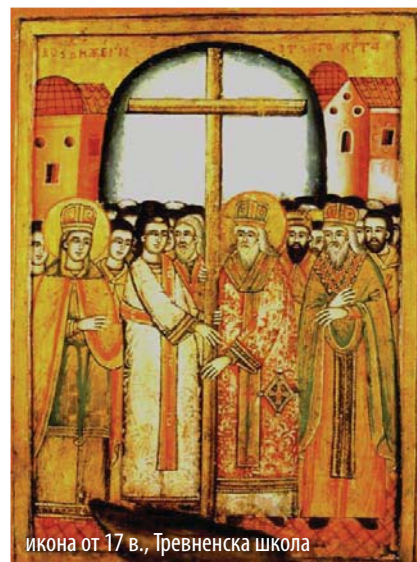
Като навършила три години, малката Мария била заведена да живее при Йерусалимския храм, където в отделни килии живеели мъже, жени, девиси, които посветили себе си изцяло на Бога. Те били предобрази на бъдещите християнски монаси и монахини. В тържествено шествие Ана се приближила с детето към храма. За да посрещнат Йоаким и Ана, с пение излезли из храма свещеници, начело с първосвещеника. Ана поставила Мария на първото стъпало на храма, който имал 15 високи стъпала. И станало голямо знамение. От никого не водена, от никого не покрепяна, Дева Мария изкачила леко и право всички стъпала. Почуда се изписала по лицата на всички присъстващи.

На празника Рождество Богородично се пее следната песен: „Рождението ти, Богородице Дево, донесе радост на цялата вселена, защото из тебе изгря Слънцето на правдата – Христос, нашия Бог, Който развърза клетвата, даде благословение и, като унищожи смъртта, дари ни вечен живот.“

14 СЕПТЕМВРИ, ВЪЗДВИЖЕНИЕ НА СВЕТИЯ КРЪСТ ГОСПОДЕН (КРЪСТОВДЕН)

На този празник вярващите се прекланят пред Животворящия Кръст, на който Спасителят понесе страдания заради спасението човеческо; на Кръста, като оръдие на Христовата победа над греха и смъртта. Празникът е установен във връзка със следните три събития:

Чудотворното явяване на св. Кръст на император Константин Велики. През 312 г. император Константин Велики потеглил с войските си към Рим, за да спаси столицата от властта на тирана Максентий. Силите му били по-малобройни

икона от 17 в., Тревненска школа

и затова той поискал подкрепа от Бога. Привечер, когато слънцето залязвало, Константин видял на небето сияен кръст с надпис „С това ще победиш!“. Войниците видели същото знамение и силно се уплашили, защото дотогава кръстът бил считан за лош предвестник, понеже бил използван като оръдие за позорно наказание. Вечерта сам Господ се явил в съня на императора и му заповядал да направи знаме, подобно на кръста, и да начертае кръстове по шлемовете и щитовете на войниците си. Константин изгълнил заповедта и в решаваща битка разбил войската на Максентий и влязъл тържествено в Рим. Той разбрал, че победата му е дадена от Господа. Затова, когато по-късно му издигнали статуя, заповядал да поставят в ръката ѝ дълго копие във вид на кръст и да напишат: „С това спасително знаме спасих и освободих този град от игото на тирана“.

Видението на кръста се повторило на Константин още два пъти. Това усилило до такава степен вярата му, че най-после се покръстил. Това негово решение се затвърдило от факта, че майка му, царица Елена, била вече християнка. Тя и той са наречени равноапостолни, защото, подобно на апостолите, разпространявали ревностно християнската вяра.

Намирането на светия Кръст на Голгота

През 326 г. царица Елена посетила светите места в Палестина и пожела да открие светия кръст Господен. Тогава патриарх на Йерусалим бил Макарий, който посрещнал царицата с подобаваща чест. Търсейки светия Кръст, царица Елена повикала всички юдеи и те довели при нея един стар мъж на име Иуда. И той я завел на едно място, където се издигал висок хълм, на който имало храм на богиня Венера. Царица Елена заповядала веднага да разрушат идолския храм и да започнат да копаят. Неочаквано се разнесло силно благоухание и на изток се открили Гроба Господен и Голгота. Близко до тях били намерени три кръста, а след това и гвоздеите.

Когато всички недоумявали кой е Христовият Кръст, случило се по същото време да носят един мъртвец, за да го погребат. Тогава патриарх Макарий заповядал на носачите да спрат и възложил един по един кръстовете върху покойника. Когато сложили Христовия Кръст, мъртвецът веднага възкръснал и се изправил жив. Царицата с радост поела Честния Кръст, поклонила му се и го целунала. Архиепископ Макарий застанал на специално издигнато място и въздигнал високо кръста, та целия многоброен народ да го види.

Връщането на животворящия Кръст от персийски плен

В 614 г. персийският цар Хозрой завладел цяла Африка с Египет и Палестина. Той превзел Йерусалим, разрушил църквите и заграбил много скъпоценности, заедно с които и Животворящия Кръст Господен.

Войната продължила дълго. След като на византийския престол се възкачил Ираклий, той потърсил помощ от Бога, като заповядал на всички верни да бодърствуват в молитва. Сам той също постел и се молел. След това събрал цялата си войска и сразил Хозрой. Хозрой се задължи да върне всички съкровища, заедно с Животворящия Кръст.

Всички християни в Йерусалим излезли на Елеонската планина да го посрещнат. Императорът носел кръста, облечен в разкошни царски дрехи и на главата с царски венец. Пред портите на Голгота Кръстът бил задържан от невидима сила.

Всички били изумени. Тогава патриарх Захарий видял ангел Господен и той му казал: „Не тъй нашият Господ е носел тук тоя Кръст, както вие го носите!“ Императорът веднага снел от себе си венеца и багреницата и облякъл прости дрехи. С непокрита глава и бос внесъл в църквата Кръста Господен. Патриархът го поставил на предишното му място за радост и утеха на целия християнски свят.

26 ОКТОМВРИ, СВ. ВЕЛИКОМЪЧЕНИК ДИМИТЪР СОЛУНСКИ ЧУДОТВОРЕЦ (ДИМИТРОВДЕН)

Св. великомъченик Димитрий Солунски бил роден от Солун. Баща му бил управител на града и след смъртта му Димитрий заел неговия пост. Получил заповед да преследва християните, но вместо това започнал открито да изповядва и да учи всички на истинската вяра.

На връщане от поход на Изток, император Максимилиан спрял в Солун и поискал от Димитрий да

икона, Андрей Рубльов, 14 в.

руска икона от 18 в.

се откаже от вярата си. Увещанията били напразни и затова го хвърлили в тъмница. По това време в цирка устройли тържества, на които Лий, прочут борец и любимец на императора, приканвал осъдените християни на борба и ги хвърлял в падина върху копия, забити с острието нагоре. Оръженосецът на Димитрий, Нестор, изпросил разрешение от господаря си да иде на борба – отишъл и захвърлил Лий в пропастта. Затуй, по нареждане на императора, Нестор бил обезглавен, а Димитрий – прободен с копие.

Християните запазили мощите на светеца. След като гоненията били прекратени, над лобното място и гроба на св. Димитър в Солун бил построен малък храм. В него ставали много чудеса. По-късно храмът бил разширен и тогава намерили нетленните останки на мъченика. От тях потекло благовоно миро и затова Църквата го нарекла Свети Димитър Мироточиви. Заради чудотворната сила на мощите му, св. Димитър бил почитан като покровител на гр. Солун. Днес мощите му се съхраняват във великолепна базилика, издигната на мястото на малкия храм.

През 1185 г., по време на двувековното византийско робство, братята-боляри Асен и Петър обявили в Търновград, че не признават повече византийската власт. Това станало на 26 октомври, на храмовия празник на построената от тях църква, наречена на св. Димитър. Закрияни от него, въстаниците довели борбата за независимост и възстановяване на българската държавност до успешен край и поставили началото на Второто българско царство. ■